

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám ára 8 kr.

Megjelenik minden héten egyszer: Csütörtökön.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

ISSEKUTZ JÁNOS.

Kiadó: **Papp György**, Gyulafehérvárt

Szerkesztőség és kiadóhivata: Püsp. Lyc. nyomda
Gyulafehérvárt.

Hirdetések díjszabály szerint.

Gyulafehérvár—Zalatna.

Nem tudjuk, melyik gazdagabb része országunknak; kincs kincsre van halmozva, csak kiaknázni kellene. Egyes társulatok alakultak is, de ezek fejlődését megakadályozták a nehézség, mely a munkás népből magában rejlett.

A tőkebefektetés hasztalan volt, a kívánt eredményt nem hozta meg. — A munkás kéz drága, ugyanígy, hogy ennek alkalmazására elengedő tőkével nem rendelkezhattunk.

Hozzá szokott az ember azon gondolathoz, miként az emberi erő helyett gépeket használnak már a termények előállításánál s a midőn ezt, nagy áldozattal megtette, akkor a további értékesítés volt akadály; bizony a nagy és fáradságos munkának gyümölcsét és igen gyakran a tőkét volt kénytelen az egyes munkaadó felemészteni.

És mindezen nehézségek okozták azt, hogy egyes vidékek termékei, kincsei nem értékők szerint becsültettek, hanem jóval alább.

E bajon segíteni kellett, — még pedig úgy, hogy első esetben az anyagok szállítása könnyítessék meg.

Ez már magában nagy segítség.

Nem tudjuk, hogy melyik több és melyik nagyobb a termelőre, az előállító, szóval a munkaadóra, ha az általa termelt cikk piacát tesszük megközelíthetővé, ha gyors és biztos közlekedéssel alkalmat szolgáltatunk a mai viszonyok kívánta kiszolgálást lehetővé tenni, vagy ha a munkás osztály igényeinek fejlesztésével ezeket nagyobb szorgalomra és kitartásra buzdítjuk.

Mi azt hisszük, hogy a termények helyes és gyors kiszolgáltatása által, a vidéki munkás osztály szorgalma is gyarapszik, az eddigi süppedt és úgyszólván gyarló munkás helyett, a helyzetet felfogó, gyors, szorgalmas munkást találunk.

Es ezért is üdvözljük, mi az e hó 20-án állami kezelésbe átvett Gyulafehérvár—Zalatnai vasutat.

Eddig Erdély hegyalja-vidéke a kereskedelemről teljesen elzárt vala, a hegyalja népe s különösen a bányászvidék egyike volt azoknak a helyeknek hová nem ritkán csak veszélyrel mehetett az útas; most már a vasút bevezetésével magának a bányászvidéknek is több alkalma van a cultura, a kereskedelem terén kifejteni erejét, megmutatni azt, hogy azon vidéket munkás, tehetős és szorgalmas emberek lakják.

Ugy látszik, hogy e vidék szükségletét úgyszólván legnagyobb részben egyedül a volt kereskedelmi miniszter ismerte, azt hisszük, csak is ő birt tudomásával annak, miként a bányavidék fő szükségletét a közlekedés képezi, mert tőle származott azon eszme, melyet most megtestesítve látunk.

A nagy fáradság, a fáradhatatlan munkálkodás, mely nem csekély idejét vette igénybe a múlt keresztül vitelére ösztönözte, s ime ma már alig egy év alatt a nem nagy, de annál

terhesebb, sok természeti akadályokba ütköző munka a forgalomnak átadva lett.

Üdvözljük a magunk részéről e vállalatot mint olyant, mely Erdély egyik legszükségesebbjei közé tartozik.

A polgári házasságról és anyakönyv vezetéséről.

A folyó évi október 1-én életbelépő polgári házasságra vonatkozó szabályokról t. olvasó közönségünk azon részének, — mely ezideig e tekintetben kevésbé van tájékozódva — lapunk hasábjain kötelességünknek tartjuk némi utbaigazítást adni. Városunkban az anyakönyvvezető kir. tanácsos polgármesterünk, helyettese Sárdy Miklós városi tanácsos. A hivatalos órák alatt minden nap a vásár- és ünnepnapokat sem véve ki d. e. 9—12-ig vétetnek föl a házassági, születési, halálzási, avagy egyéb ezekre vonatkozó bejelentések; hivatalos helyiségül a város házának tanácsterme szolgál, hol bárki is az anyakönyvvezetőtől felvilágosítást nyerhet. Mindennemű hirdetéseket illő helyen táblán fognak a közönséggel tudatni.

Az anyakönyvvezetőnek kötelessége a születés, vagy haláleset bejelentésénél, valamint a házasság megkötésekor az érdekelteket fennálló vallási kötelemeikre figyelmeztetni. Eljárása ellen, — ha valamely cselekményt megtagad — az érdekelteknek jogukban áll sérelmüket, akár az anyakönyvvezető útjain, akár a felügyelő hatóságnál előterjeszteni.

Az anyakönyvvezető, ha tudomására jut, hogy valamely születésnek, vagy halálnak, vagy valamely már bejegyzett gyermek utónevének bejelentése a törvény által előírt záros határidőn belül meg nem történt, erről közvetlen felügyelő hatóságának jelentést tesz s egyúttal az illetékes kir. járásbírósnál a kihágási főjelentést megteszi. Epen ebből kifolyólag értesítettnek érdekeltek, hogy e tekintetben a törvény rendelkezésének eleget tenni el ne mulasszák, különben bármely csekély mulasztás is súlyos következményt von maga után.

A születés legkésőbb a születéstől számított egy hét alatt jelentendő be. Ha tehát a születés szombatra esik, akkor csak hétfőn kötelesség a bejelentést megtenni, a mi nem zárja ki azt, hogy vasár- és ünnepnapokon is megtehessek a bejelentést. Ünnepnapokon nem szünetel a bejelentés kötelezettsége. A bejelentésre fokozatosan kötelezve vannak: a) a törvényes atya, b) a születésnél közreműködött baba, c) a születésnél segédkezett orvos, d) mindazok, a kik a születésnél jelen voltak, e) a kinek lakásában a születés történt. Ezenkívül a bejelentésre kötelezett f) anya, mihelyt erre már képes.

Minden haláleset legkésőbb a legközelebbi hétköznapi jelentendő be. Vasárnap a bejelentési kötelezettség szünetel, de akkor is szabad azt bejelenteni. A bejelentésre kötelezve vannak: 1. a családfő, 2. a családtagok, 3. az, a kinek lakásában a haláleset történt, 4. a háztulajdonos, ha a házban lakik.

A házasság kihirdetéséről.

A házasság kihirdetésének elrendelése a házassági anyakönyv vezetésével megbízott anyakönyvvezető kizárólagos hatáskörébe tartozik.

A kihirdetés elrendelésére az anyakönyvvezető illetékes, a kinek kerületébe a házasságkötés, vagy azok egyikének reudes lakóhelye s ennek hiányában tartózkodási helye van azon időpontban, midőn a kihirdetést kéri. Ha a kihirdetés elrendelésére több anyakönyvvezető illetékes, a házasságkötés közöttük szabadon választhatnak.

A kihirdetés elrendelése előtt a házasság felek tartoznak az anyakönyvvezető előtt születési bizonyítványukat felmutatni. E célra kidőltöt születési anyakönyvi kivonat bélyegmentes. Az anyakönyvvezető a

kihirdetést csak akkor rendelheti el, ha előtte a házasságkötésnek törvényszabta kellékeit igazolják.

Ha a házasságkötés 24-ik életévét be nem töltötte, vagy ha valamely okból kiskorúsága meg van bosszabítva, az ilyennek törvényes képviselőjének, gyámapa — avagy anyának beleegyezését kell igazolnia.

Utasítás,

az ország erdélyi részeiben, továbbá a volt Kraszna, Közép-Szolnok, Zaránd megyék és a volt Kővár vidék területén a megszüntetett urbéri dézsmák kárpótlásánál visszatartott összegeknek kiszolgáltatása tekintetében követendő eljárás tárgyában.

Kiadott a m. kir. belügyi, igazságügyi és pénzügyi ministerek által.

Az 1895 évi III. t.-cikk 7. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeljük.

I. Fejezet.

Általános határozatok.

1. §. Az erdélyi dézsmák kárpótlása tárgyában 1858 szeptember 15-én kiadott cs. nyílt parancs 2., 7 és 10. §§ aiban foglalt határozatok módosításával ki fognak adatni:

a) A fiscális arendális dézsmák ezime alatt a földesurak és a királyi kincstár által élvezett és 1848 július 1-én megszünt jövedelmek kárpótlásául a földesuraknak volt urbéresiek urbéri állományaik után különböző ezimeken és számítási kulcsok szerint kiadott urbéri kárpótlási tőkéknek 11 és $\frac{1}{2}\%$ -a, mely kárpótlási tőkének felerésze a volt földesurat, másik hasonló felerésze pedig a kir. kincstárt illeti meg; ez utóbbinak tényleges kiszolgáltatása azonban mellőztetni fog.

b) Az urbéri tized (kilenczed) kárpótlási tőkék kiszámításának alapjául szolgált hozadékból kezelési költség címén tényleg levont $\frac{1}{3}$ -ad rész felének huszszorososa.

c) Az urbéri tized (kilenczed) kárpótlási tőkék után 1848 július 1-től 1858 szeptember 15-ig terjedő időről visszatartott 5% kamatok fejében az eredeti kárpótlási tőkének 50%-a.

d) Végül ki fog adatni még az előbbi 1., 2. pont alatt elsorolt tőkék után 1895. évi január 1-től azok kifizetéseiig járó 4% kamat.

Mind a négy ezimen kiadandó összegek készpénzben fognak kifizettetni. — Ellenben azon birtokok után melyeket a rendes urbéri kárpótlás kiszolgáltatása után a kir. kincstár elárúsított, valamint a melyeket a kir. kincstár egyes családok, testületek és jogi személyek részére elzálogosított (inscriptionális birtokok) az 1895 évi III. t.-cikk által elrendelt pótkártalanítás nem igényelhető.

2. §. Ezen járandóságok az eredetileg kártalanított földesurakat, esetleg utódjaikat illetően meg, illetőleg ezen járandóságok megállapítása a fent idézett törvény 7. §-a értelmében a m. kir. földtehermentesítési alap igazgatósága által hivatalból történvén: a szóban forgó kárpótlási igényeknek bejelentés által való megújítására szükség nincs; viszont, ha valamely földesur dézsma-kárpótlásban a kárpótlási igény be nem jelentése miatt annak idejében nem részesült, igényét ezen kártalanítás alkalmával sem érvényesítheti.

3. §. Tekintettel azonban arra, hogy az eredeti kárpótlások kiszolgáltatása 20—25 év előtt történt s az akkor bíróság elismerve volt jogosultak közül időközben igen sokan elhaltak, nehogy a jogosultak személyében történt változások visszaszámításokra szolgáltsanak alkalmat, felhívás bocsátandó ki, hogy az eredeti jogosultak, esetleg jogutódjaik, nevüket és lakhelyüket igényeik pontos és gyors kielégítése tekintetéből a m. kir. földtehermentesítési alapigazgatóságánál a felhívásnak a hivatalos lapban történt megjelenésétől számított két havi záros határidő alatt bejelentés — annak tehetvén ki különben magukat, hogy a kárpótlás kiutalása a bíróságok közbejöttével fog megtörténni.

4. §. A m. kir. földtehermentesítési alapigazgatóság teendője, hogy a megelőző 3. §-ban jelzett felhívást becsássa ki, s azt a hatóságok és sajtó útján a legszélesebb körben tegye közhírré. Az előző 3. §-ban megszabott határidő letelte után a m. kir. földtehermentesítési alapigazgatóság az 1895. évi III. t. czikk alapján kiadandó kárpótlásokat a korábbi kártalanítások sorrendje szerint köteles megállapítani.

II. Fejezet.

A kárpótlás megállapítása a eskizsolgálatatása körüli eljárás.

5. §. Mind az eddig hozott dezsma-kárpótlási határozványhoz egy póthatározvány szerkesztendő, melyben községenként ki legyen mutatva, hogy:

1. mennyi volt a megállapított dezsma kárpótlási tőke és

2. mennyit tesz ki a tőkéből egy hatod kezelési költség czimén levont összeg.

Ezekhez képest két külön, és pedig tőke- és kamatrovatban kimutatandó, nevezetesen a kamat rovatban mennyi a tőkének 5%-a, mely az 1848 július hó 1-től 1858 szeptember hó 15-ig terjedő időre esett kamatok fejében kiadatik, és a tőke rovatban mennyi az egy-hatod kezelési költség huszszorosaképen kijáró tőke. — Ugyanazon póthatározatba fölveendő az ugyanazon földes urnak előbbi községek csoportjához tartozó fiscális árendális községek után járó kárpótlása is még pedig kimutatandó, hogy az egyes ilyen községek után mennyi urbéri kárpótlás adatott ki s mennyi ennek 11½%-a, s a tőke-rovatban kimutatandó ezután, hogy mennyi az ezen tizenegy és fél százalékból a földes urat megillető felerész.

Ha valamely földesurnak csakis fiscális árendális községből akár az urbéri kárpótlások első megállapítása, akár utóbb urbéri perben hozott ítélet alapján érvényesített igény alkalmából lenne várandósága, e fölött is hasonló póthatározvány lesz szerkesztendő. Az ekkép szerkesztett határozványt a számvevőség számszerint megvizsgálván, számfejtí s a kiadandó tőke és kamatösszegeket számfejtési záradékban teszi láthatókká.

6. §. Az egyhatod kezelési költség és a fiscális árendális dezsma czimén kiadandó tőkék után 1895. évi január hó 1-től az utalvány-számfejtő okmány kelte napjáig kijáró 4% kamattal ezen számfejtő okmányban felszámíttatni, míg az utalvány-számfejtő okmánykelte napjától a kifizetésig járó kamatokat a kifizetést teljesítő adóhivatal számítja ki.

7. §. A kárpótlás megállapítása alkalmával azon kérdés is elbírálandó, vajjon a megállapítás alatti kár ennek számszerinti meghatározása után egyttal közvetlen kiutalványozható-e vagy sem? Azon földesurakra nézve, kiknek kárpótlási jogosultsága a részükre már kiadott kárpótlás alkalmával 1856. évi január 1-én kelt cs. nyílt parancs illetőleg 1867. évi július 9-én 3791. sz. alatt kelt m. kir. igazságügyministeri rendelet értelmében hozott jogérvényes bírói ítéletekkel vagy végzésekkel el volt ismerve — feltéve, hogy életben létök igazolva van s a most szóban levő dezsma-kárpótlásaikra semmiféle magán vagy bírósági uton támasztott követelése a m. kir. földtehermentesítési alapigazgatóságnál bejelentve s feljegyezve nincsen — a kárpótlás közvetlen kiutalványozása akadályba nem ütközik. Ezen esetben tehát a kárpótlás megállapításakor annak számfejtésével az utalványozáshoz szükséges számfejtő okmányokat kiállítás is a számvevőségnek egyttal megrendelendő; mely okmányok alapján a kárpótlás az annak megállapítását tárgyzó kárpótlási határozvány közlése mellett a jogosultnak tartozkodási helyéhez legközelebb eső adóhivatalnál, a fő- és székvárosban pedig a központi állampénztárnál (Budavár) és a m. kir. állampénztárnál, vámpalota utalványozandó ki.

8. §. Ha azonban az eredetileg kártalanításra jogosált személyében változás történt volna, vagy pedig a kártalanítandó jogra nézve akár korábban, akár utóbban igények bejelentettek volna, vagy bejelentetnének, végre ha a 3. §. értelmében kibocsátandó felhívás következtében senki sem jelentkezett volna és az alapigazgatóságnak sem sikerült kinyomozni azt, hogy az illető jogosult él-e és hol tartózkodik: ezen esetekben egyelőre csak a kárpótlás összege állapítandó meg és a kárpótlási határozvány az illetékes kir. törvényszékhez azzal a megkereséssel teendő át, hogy a jogosultsági kérdés, illetőleg a támasztott igény elbírálása után hozzon határozatot az iránt, hogy a kiutalás tárgyát képező kárpótlás kinek, mily összegben, kinek kezéhez s melyik adóhivatalnál fizetessék ki, — a hozandó határozatot pedig annak jogerőre emelkedése után a m. kir. földtehermentesítési alapigazgatósággal a kárpótlás kiutalványozása czéljából közölje.

Ezen intézkedésekről a jogosult, illetőleg jogutódja a kárpótlási határozvány közlése mellett, valamint az igényt támasztott harmadik személyek is értesítendőek.

A bíróságtól beérkező határozat alapján a m. kir. földtehermentesítési alapigazgatóság a kiutalványozást foganatosítja.

9. §. Minden a m. kir. földtehermentesítési alapigazgatóság részéről a szóban levő dezsma-kárpótlás megállapítása érdekében hozandó határozatot ellenintézendő felelősség a határozat képesítésétől számítandó 28 nap alatt a m. kir. földtehermentesítési alapigazgatóságnál nyújtandó be; a felelősség érdekében a belügyminister a m. kir. igazságügyi és pénzügyministerekkel egyetértőleg dönt.

10. §. A bíróságok előtti eljárást az 1867. évi július 9-én 3791. sz. alatt kibocsátott igazságügyministeri rendelet szabályozza.

Budapest, 1895. évi szeptember 11-én.

Perczel Dezső, s. k.

Erdély Sándor, s. k.

Lukács László, s. k.

Felhívás.

A fennebbi miniszteri utasítás 3-ik §-ában foglalt rendelkezés folytán felhívja alólirt igazgatóság mindazokat, a kik akár mint már a korábbi kárpótlásokhoz bírósággal elismerve volt vételjogosultak, akár mint ezek jogutódjai az 1895-ik évi III. t. cz. értelmében kiadandó pótdézsma kárpótlásból, igényt tartanak, hogy ebbeli igényüket nevük, lakhelyeik és azon községeknek, melyek után kárpótlást nyertek (a régibb megyék szerint külön-külön) pontos megjelölése mellett alólirt igazgatósághoz ezen felhívásnak a Budapesti Közlöny mai számában történt megjelenésétől számított két hó alatt annál is inkább jelentsék be, mert különben igényeik kielégítése tekintetében a fenti miniszteri utasítás 3-ik §-a végpontja fog alkalmazásba vétetni.

Budapest, 1895. szeptember 18-án.

A földtehermentesítési pénzalap magyar királyi igazgatósága.

I R O D A L O M.

— Egy darab világtörténet az, a mi élénk táru, mikor a „Röptében a nagy világ körül“ czimű diszmű 11-ik füzetét felnyitjuk, melynek első képe a Louvre épületét mutatja be, a francia királyok évszázados székhelyét. Ezt követi a londoni Trafalgar square Nelson admirális fonséges szobrával; a dublini vámpalota, mely egyike a legimpozánsabb középületeknek, majd a német birodalmi kancellár palotája, melynek egyszerűségét látva, bizony kevés ember bírja elképzelni, hogy ebben az épületben mily világfelforgató tervek születtek. A következő kép a krakói Mária templom remek oltárát mutatja be, melyet a nápolyi öbölnek és a velencei piazzának fényképei követnek. Most Palermónak remek látképe táru élénk a Monte Pellegrinóval, míg szemközt Madrid egyik szép közterében gyönyörködhetünk. A következő fénykép Oportot, Portugália e regényes fekvésű városát mutatja be. Utána az orosz csárók rezidenciája, a híres téli palota és az áthenei Parthenon romjainak fényképe következik s a sorozatot a Cap Spartel Tangerben, Bethlehem látképe Palestinában, a Burker hill (Massachusetts) 67 méter magas emlékoszlop és Atlantic City tengerpartja a maga nyüzsgő életjével fejezi be. Midégyik kép egy darab élet, mely mintegy megeleveníti szemeink előtt ez ősmert és ősmereitlen tájakat. Ez a füzet is, mint a többi, vidékre küldve 35 kr-ért rendelhető meg az Egyetértés kiadóhivatalában Budapesten, mely előfizetéseket is elfogad az egész műre (16 füzet) 5 frt 60 krral; 8 füzetre 2 frt 80 krral; 4 füzetre 1 frt 40 krral.

* Erdélyi napló czimen ez év október havában Kolozsvárt egy új politika napilapot indítanak, melynek bivatása lesz: első sorban és főként az erdélyi részek érdekeinek szolgálni. Szerkesztők: Dr. Szász Károly országos képviselő, laptulajdonos és felelős szerkesztő. Dr. Deák Albert, ügyvéd társszerkesztő. Előfizetési árak Egész évre helyben 8 frt, vidéken 9 frt Fél-évre helyben 4 frt, vidéken 4 frt 50 kr. Negyedévre helyben 2 frt, vidéken 2 frt 25 kr. Egy hóra helyben 70 kr. vidéken — 80 kr.

Ujdonságok.

Gyulafehérvár szept. 26.

— Felszegi Sándor anyakönyvi felügyelő szeptember 23-án a vidéki anyakönyvi vezetők részére előadást tartott a városi tanács termében; ezzel kapcsolatban megemlíti, hogy városunkban az anyakönyvvezetővé Novák Ferencz kir. tanácsos polgármester és Sárdy Miklós tanácsos lett kinevezve. Az anyakönyvvezetés a törvény értelmében 1895. október 1-én veszi kezdetét, hivatalos órák naponta d. e. 9—12 óráig.

— Eljegyzés. Mégay Tercsít, szép leányaink kiváló bájos alakját eljegyezte Hull Jenő. Szerencsét kívánunk a szép frigyhez.

— **Banquette.** A Gyulafehérvár-Zalatna között közlekedő keskeny vágányu vasut átvétele alkalmából az igazgatóság e hó 20-án esti 6 órakor az Európa szálló éttermében banquettet rendezett, melyen a kereskedelmi miniszter helyettese, megyénk képviselője Török Bertalan megyei főjegyző, városunk polgármestere, a város országgyűlési képviselője Dr. Mohay Sándor, az aradi úzlet vezetőség összes, az átvételnél jelen volt tagjai részt vettek. Nem is kell említünk talán, hogy a jó kedv semmiben sem hiányzott.

— **A m. kir. honvédség,** cs. és kir. közös hadsereghez tartozó katonák és népfelkelők figyelmébe. Az ellenőrzési szemlék a honvédség részéről f. évi október hó 3-án d. e. 8 órakor kezdődnek az napi időtartommal a helybeli sétatéri kioszkban. A cs. és kir. közös hadsereg részéről f. évi október hó 14-én d. e. 8 órakor a cs. és kir. 50 gy. ezred hadkiegészítő parancsnokság irodájában. A 68-ik népfelkelő járás para csnoksága részéről pedig f. évi október hó 12-én d. előtt 8 órakor kezdődőleg a városháza udvarán. Ugy a katona valamint a népfelkelési igazolványi könyvek, ezek elvesztése esetén az elbocsátási okmányok előmutatásra pontosan elhozandók!

— **A zalatnai vasut menetrendje.** Gyulafehérvárról indul reggel 5 óra 50 percz; 9 óra 40 és délután 2 óra 20 perczkor; érkezik Zalatnára reggel 8 óra 38 percz, déli 12 óra 28 percz és délután 3 óra 23 perczkor. — Zalatnáról indul reggel 5 órakor délelőtt, 9 óra 44 perczkor, délután 4 óra 20 perczkor, érkezik Gyulafehérvárra reggel 7 óra 20 perczkor, déli 12 óra 34 perczkor és esti 6 óra 40 perczkor, tehát a magyar állampályán közlekedő személy, de különösen mind a két gyorsvonathoz csatlakozás van.

— **A gyulafehérvári iparos ifjak** által. f. hó 8-án rendezett műkedvelői előadáson a következő felülfizetések folytak be: Dr. Téri Ödön 10 frt. Dr. Deutsch Mór 5 frt., Munkácsy Zsigmond 4 frt., Dr. Mohay Sándor 1 frt., Papp György 1 frt., Hermann Péter 1 frt., Goth Gyula 1 frt., Ibrich N. 1 frt., Grossmann Dávid 1 frt., Fridsam György 60 kr., Stern J 20 kr.

— **Meghívó.** A folyó évi október hó 1-én a vezetésünk alatt álló dévai m. kir. állami tanítóképző-intézet fennállásának 25-ik évfordulóján emlék ünnepet tartunk, hogy azzal is megbecsüljük a közmívelődésügyi feladatokat, melyeket intézetünk egy negyed század óta hiven szolgálni törekedett. Van szerencsénk erre intézetünk volt növendékeit, a társintézeteket és az iskolagy barátait tisztelettel meghívni.

— **Brázay sóborszesze** egy oly kipróbált háziszor, melyet minden gondos háziasszony megbecsült s nem hiányozhat egyetlen házban sem, ahol rendkívül sikeres gyógyhatását ismerik. Ezért hívjuk fel újólag a közfigyelmet e kitűnő gyógyszerkülönlegességre, mely a legjobb hatásúnak van elismerve, meghűlések, nátha, hurut, szaggyalások, csusz és közhvény, fejfájás, migrain, szem, fül és fogfájás, hajhullás stb. ellen; az orvosok négyféleképpen javallják, és pedig: bedörzsölésre, borogatásra, belsőleg és massagera; mely utóbbira dr. Lőrincz és vele együtt más előkelő orvosok ajánlják. E szer minden nagyobb fűszerkereskedésben kapható, de ajánlatos a silány utánzatok elkerülése czéljából csak olyan üveggel elfogadni, melynek vignettáján Brázay házának látképe alatt a 19. vagy 20. számú védjegye látható, s a dugaszok Brázay czéggel vannak ellátva.

C S A R N O K.

Régi dal.

Mért mondják, hogy a multakat
Felejtani könnyen lehet? . . .
És ha igaz, mért bánt engem
Mind egyre az emlékezet?
A mult vést-hozó felhő hát
Nem oszlanak szét sohasem?
S szívemben a seb miért sajog
Ha a multa emlékezem?

Másnak élte virágos kert
Gyönyör a mult, s szép a jelen;
Mig én . . . oh én a rózsáról
Azt sem tudom, hogy hol terem.
A lét tengere csolnakomat
Hányja-veti játékszerűl,
Előre vagy a multa néztek
Setét felhő veszen körül.

S e felhőben, hátam megett
A szép leány most is ott van . . .
Most is kerget emlékivel,
Pedig mindent neki dobtam:
Nála volt szívem, boldogságom
Szerelmemnek menyországa,
S csaláságával oda vetett
A fájdalom mély poklába!

És hiába . . . nem zárhatom
Ugy le szemem soha talán,
Hogy ne legyen előttem a
Mult romja és a — leány.
Hiába keresek virágot
Csak a tiskét ha meglelem . . .
Miért is tudtam szeretni őt
S miért . . . hogy most is szeretem?

Telephon.

A sárosi vár.Irtá: **Boross Vilmos.**

Mutatvány szerzőnek „II. Rákóczi Ferenc” című most megjelent történeti regényéből.*)

A sárosi vár.

Utas, kit jó vagy balsorsod a sárosi vár ma jort alatt elvezet, nézz szent áhitattal a magasba, a fellege szomszédságában heverő romokra fel. Egykor abban lakott Magyarország szabadsághőse, a nagy Rákóczi Ferenc!

Az enyészetnek indult rom, mely ma a villámok átékául és sasok tészkétül szolgál, hajdan büszke és fényes várpalota volt.

A magas bérezen ékeskedő várfokról, melyet dus völgyek és erdőkoszorúzza hegyek környeznek, Eperjesig ellehetett látni a meddig a szem ellátott, az mind Rákóczi Ferenc tulajdonát képezte.

A lánglelkű hazafi 1694 május havában, mint Sárosvármegye örökös főispánja költözött e várba.

Azóta kétszáz esztendő viharzott el a vár fölött. Kétszáz év?

Milyen kis szám az idők végtelenjében; de nagy a népek és nemzetek sorsában.

A sárosi büszke vár romba dőlt, dicső gazdáját száműzetésben halt meg s a magyar nemzet még hamvait sem hozta vissza a haza szent földjébe, még mos is idegenben hagyja pihenni azt, ki hazáját lángoló hévvel szerette; ki Magyarország szabadságáért és függetlenségeért feláldozta egyéni boldogságát, vagyonát, családját, gyermekét, mindent, de mindent, a mit ember áldozatul hozhat!

Oh, mozdulj meg végre nemzetem!

Amint haza hoztad Rákóczi Ferenc szellemtest-vérének, az áldozatokban és szenvedésekben hasonlóan gazdag Kossuth Lajos édes apáknak drága hamvait; tégy fillért fillérre, mozgass meg minden megmozdíthatót, beszélj képviselőtökkel, szőlj polgármestereknek, bírótoknak, keressétek fel adakozástokkal és óhajtsatok nyilváníttatásával a hazafias sajtót a hírlapokat és — hozzátok haza a nagy Rákóczi Ferencnek és több hívtársainak Törökországban nyugvó szent hamvait.

Magyarország ezredéves ünnepén az ország szívébe tóduló magyar népnek valjon nem fog-e Kossuth Lajos szent sirja mellől — a Rákóczi Ferenc szent sirja hiányozni?

Ei édes magyar népem, ki annyi sok száz frtot elfizetsz adóba, porzióba, ki kiváló alkalmakkor, minő például a név és születésnap, lakodalom, vagy más egyéb családi ünnepség, mindenkor áldozol egy kis — tehetség szerinti — áldomásra, emlékezz meg néha arról a nagy hazafiról is, ki már kétszáz esztendő előtt azt akarta, hogy te független és szabad ember légy, hogy ne huzd az ígát, mint a jószág azért, hogy idegen nemzeteket tápláljal.

Sok, sok száz esztendő alatt csak két igaz párt-fogója, valóságos édes atyja és testvére volt a magyarnak.

II. Rákóczi Ferenc és Kossuth Lajos!

Becsütljétek meg halóporaikat, s ha nem csináltathattok is szinaranyból készült koporsót a drága hamvoknak, mint a papok csináltattak Rómában Szent Péter esztendőjének és Milanóban Boromea Szent Károly földi maradványainak (ez utóbbi arany koporsóját gyémántokkal is kirakták), tegyétek az édes anyaföldbe, mely kedvesebb is, drágább is lesz Rákóczi fejünk felett lebegő szellemének!

Aztán ne feledkezzetek meg egy másik kötelességről sem.

Az 1715 ik évi 49-ik törvényezikk Rákóczi Ferencet és társait megfosztja hazájától és a haza nyilvános ellenségeinek károlja őket.

E törvényezikk kitörölendő törvénykönyveinkből, s helyette Rákóczi Ferenc, Beresényi Miklós és társainak honfiai érdemei iktatandók törvénybe, a mint hasonló módon jóváteendő a Kossuth Lajost kitagadó 1879-iki ötvenedik törvény is!

Emlékezzetek Kossuth Lajos nagy hazánkfianak egyik gyönyörű levelére, melyben az előbb mondottakra vonatkozólag így nyilatkozik:

„... az 1715. 49-ik törvény Rákóczi Ferencet, Beresényit és követőiket a haza nyilvános ellenségeinek s az igaz szabadság felforgatóinak károlva, proscrálta. Es ez a magyar név becsületét inzultáló károlás még ma is ott piszkolja törvénykönyvünket eltörölhetetlenül.”

Magyar népem, te ezt megengeded? Ébredj fel és tisztességgel, becsülettel, törvényes uton szerezz elégtelt elhunyt nagyjaid dicső emlékének!

És most térjünk vissza a kétszáz esztendő előtti fényes sárosi várba.

*) Székely Aladár kiadása Budapest, Erzsébet-körút 32. Megrendelhető és kapható minden könyvtárban.

A májusi nap ragyogva szórja enyhe sugarait. A táj viruló ifjuhoz hasonlít. Üde friss eleven minden!

A vár alatt, a völgyek alján a Tárca folyam ki-gyózik. Keskeny, csekély folyócska ez, s miként egy nagy költő találóan megjegyezte, a nagyszerű vidéken „mintha egyetlen ezüst hajszál heverne a földön vagy ez ösképzeti alakzatok közé, valami félnék kigyó esuzott volna — inkább elrejtőzni, mint feltűnni.”

A várban nagy nyüzsgés, sürgés-forgás van.

Fényes vendégség gyűlt egybe, hogy egyrészt hős Zrínyi Ilona gyermekét, a viruló ifjút fejlődött fejlődéssel viszontláthassák, másrészt jelen lehessenek annak főispáni fényes beiktatásán.

Ott vannak: szeretett sógora gróf Aspermont, a kiküldött királyi biztos, gróf Erdődy György az addigi főispáni helytartó és ennek neje, Rákóczi Ferenc nagy-nénje: gróf Rákóczi Erzsébet; továbbá Sárosvármegye nemes urai, birtokosainak színe java, ősi családok dús-gazdag ivadékaik legtöbbször olyanok, kiket Rákóczi még gyermekkorából ismert.

Megjelentek az emlékeztető ünnepélyre: Radics András volt munkácsi, Izdeuczy Márton volt tokaji, Szirmai Miklós volt regécsi és Faygel Péter volt kassai kapitány.

Kassa, Bártfa, Eperjes, Kis-Szeben, Abauj, Szepes Torna és Zemplén követői.

Kap György Tökölnek volt udvarbiztosa, báró Szirmai István kir. ítelőmester, Sztankay János, Melezer

Nyiltér*)

Foulard-selyemet 60 krtól 3 frt 35krig méterként — japáni, chinai stb. a legújabb mintázattal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes **Hennebergselyemet 35 krtól 14 frt 65 krig** méterként sima, csikos, kockázott, mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőségben és 2000 szín és mintázattal stb. postabér és vámmentesen a házhoz szálítva és mintákat küld postafordultával **Henneberg G.** (cs. k. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** Svájcba ezimzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

*) E rovatban megjelenő közleményekért felelősége nem vállal el a szerk.

Hirdetések.**Arverési hirdetmény**

A dévai előlegezési szövetkezet **1895 évi október 5-én és következő napjain** mindenkor délután 3 órakor, a pénztár helyiségében, nyilvánosan elárverezteteti azon arany és ezüst tárgyakat és ékszereket, mik zálogosztályában 1895. évi június 1-ét előzően lejártak s nem rendeztettek.

Déva, 1895. szeptember hó 3-án.

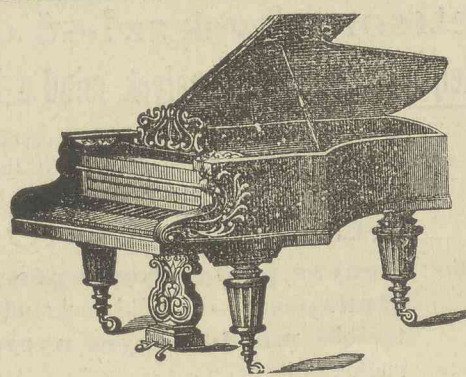
Dévai előlegezési szövetkezet.

SARG -féle egészségileg megvizsgált

Számtalanszor kipróbált

és orvosilag ajánlott, egyszersmind **Fogtisztító és fentartó szer** Mindenütt kapható. 139 39-40

Alapított : 1865-ben.

A LEGJOBB

Z O N G O R Á K

PIANINÓK és HARMONIUMOK

legolcsóbban kaphatók tökéletes jótállás mellett

HECKENAST GUSZTAV

hirneves zongora- és harmonium-érintőintézetében.

Budapest, IV., Kigó-utca 7. sz.

Schiedmayer és fiai, leghíresebb zongorák és Thuringia Organ C. egyedüli képviselője, a világ legjobb és legolcsóbb harmoniumai. — **Árjegyzék ingyen.**

Czimbalom-kedvelők figyelmébe.

Alólirt tisztelettel értesitem a n. érd. czimbalom kedvelő ifjuságot, hogy ismét e városba jövén, czimbalom-órákat óhajtok adni, úgy helyben mint a vidéken. A tanítást rendszeresen hangjegy-olvasással kötöm össze, a mit szintén tanítani fogok.

Értekezhetni d. u. 6 órától kezdve a „Hungária” kávéházban.

Tisztelettel

Flóra Károly.

Világhírű!!

Baur Rudolf

Szétküldési üzlete:

Innsbruckban (Tirol)

Rudolf ut. 4. sz. a.

Ájánlja

Valódi Tiroli Loden

szövetet urak és hölgyek figyelmébe. Havelokjai, esőköpenyek stb. teljesen vízmentesek és mint legszebb és legolcsóbb kiállításnak ismeretes.

Arjegyzék és minták kíváncsra ingyen és bérmentve.

Világhírű!

28-42

Hölgyeim!

tegyenek egy kísérletet

a **Bergmann-féle**

liliumtej-szappannal

Bergmann és társától, Dresden-Te-

schén a. E.

(Védjegy: Két bányász férfi.)

Ez a legjobb szappan nyári szeplő ellen, valamint kitűnő szer finom fehér, rózsás arczszin fejlesztésére.

Kapható: **Frölich Gy.** gyógyszer-tárában

drbja 40 kr.

23-30

(1) Egyedül valódi angol
csodabalszam
THIERRY A. gyógyszerész, **PREGRADÁ-ban.**

Ez a balszam úgy belsőleg, mint külsőleg használ: 1. még eddig el nem ért hatású gyógyszer a tüdő és mell minden betegségénél, enyhíti a hurutot, csillapítja a kihányást és a fájó köhögést eltávolítja és gyógyít idült fájókat; 2. kiválóan használ torokgyulladásnál; 3. eltávolít minden lázt; 4. meglepően gyógyítja a gyomor minden betegségét; 5. megszüntet minden fájóalmát és gyógyítja az arany-erét; 6. a könnyű székletet elősegíti és a vért tisztítja; 7. kitűnően használ fogfájásoknál, a szájbajt megszünteti; 8. jó szer a giliszták ellen; 9. kitűnően használ külsőleg mint gyógyítószert minden sebnél; 10. egyáltalán úgy belsőleg, mint külsőleg kétségtelen eredménnyel használható gyógyítószert. Csak akkor valódi és hamisítatlan a balszam, ha minden üveg egy ezüst-kupakkal (Kapsel) van lezárva, a melyben czégem: „Thierry A. gyógyszerész az Őrangyalhoz Pregradában” belemoza. Minden más balszam, mely nem az én kupakkal van lezárva és másként van kiállítva, hamisítvány és utáztat, s káros hatású és durva anyagot, mint „Alco” és ehhez hasonlókat tartalmaznak. Minden ilyen balszam ne fogadtassék el. Balszamom hamisítói és utáztói a védjegy törvény alapján törvényesen, szigorúan üldöztetnek. A magas kormány alapján igazolva van, hogy készítményem semminemű tiltott, vagy az egészségre káros hatású anyagot nem tartalmaz. Oly helyről, hol balszamomból rakár nincs, tessék megrendelést közvetlenül hozzám: **Thierry A. Pregradában, Rohits-Sauerbrunn mellett** intézni. Ausztria-Magyarország bármely postahivatalára bérmentve küldve, 12 kis vagy 6 duplaüveg ára 4 korona. Bosznia vagy Hercegovinába bérmentve, 12 kis vagy 6 duplaüveg ára 5 korona. Megrendelések csak a pénz előleges beküldése vagy utánvétellel eszközölhetnek. **Thierry Adolf gyógyszerész Pregradában, Rohits-Sauerbrunn mellett.**

A valódi angol **csodakenőcs** hatása és ereje.
Az angol csodakenőcs, mely a legjobb eredménnyel használt szer a szenvedő emberiségnek a legvalóságosabb és idült bajokban. A sebek gyógyítása, ugyancsak a fájdalom enyhítésében felülmúlhatatlan; — főalkatrészét a piros rózsza „rosa centifolia”-ban létező csodaszerű anyag, más kitűnően elismert gyógyanyagok összetételét képezik.
Az angol csodakenőcs használható:
A gyermekágyas nő mellbajánál, tejgyülemlésnél, mellkeményedésnél. Orbánc (Szent-Antal tűz), mindennemű serelemek, láb- vagy csontsebesülések, sebek, gyengédség, dagadt lábak, sőt csontszu ellen; ütés-, szúrás-, lő-, vágás- és zúzódási sebek ellen. Használható minden idegen résznek, u. m. üveg-, faszálka-, homok-, szilánk- és tüskék eltávolítására. Mindennemű daganat, kinövés, pokolvar, újjaképződés, sőt rákbetegség ellen, szemölcs, körömdaganat, hólyag és feldörzsölt lábak gyógyítására. Mindennemű égési sebek, fagyott testrészek, betegeknek hosszas fekvés által támadt sebek, nyakdaganat, vértörődés, fülzúgás és a gyermekknél előforduló kisebbesedések ellen stb. stb.
Az angol csodakenőcs minél régibb, annál kitűnőbb hatású.
Igen ajánlatos ezen egyedül álló elővigyázati szerből minden családnál készletben tartani.
Két doboznál kevesebb nem küldetik; a szétküldés a zárólag az összeg előleges beküldése vagy pedig utánvétellel eszközölhetik. 2 téglő csomagolás, szállítólevél és bérmentes megküldéssel 3 korona 40 fillér.

Számos bizonyítvány áll rendelkezésre.
Figyelemztetek mindenkit hatástalan hamisítványok megvétele ellen s kérem szigorúan arra ügyelni, hogy minden téglén a fenti védjegy és ócnak „Thierry A. Őrangyal gyógyszerész Pregradában” betűjegyre kell lenni és minden téglén egy használati utasítás, ugyanolyan jeggyel, mint itt látható, kell becsomagolva lenni.
Az egyedüli és valódi angol csodakenőcsöm hamisítói és utáztói, a védjegy törvény alapján, szigorúan üldöztetnek, ugyanugy e hamisítványok ismétlésükéért.

Egyedül közvetlen beszerzési forrás
THIERRY A. Őrangyal gyógyszerész
PREGRADÁBAN, Rohits-Sauerbrunn mellett.
Oly helyről, hol rakár nincs, tessék a megrendelést közvetlenül „Thierry Adolf Őrangyal gyógyszerész Pregradában, Rohits-Sauerbrunn mellett” címre intézni.
Az ausztria-magyarországi védjegy lajstrom-száma 4524.

Régi könyvek és könyvtárak vétele.

Magyar és Erdélyország történetére vonatkozó, valamint általános érdekű munkákat, vagy egész könyvtárakat a legmértányosabb árak mellett megvásárolk. Kisebb gyűjtemények felajánlása a könyvjegyzék kiseretében kértik, nagy gyűjtemények megvásárlásánál személyesen járok közbe.

Rauschburg Gusztav
könyvkereskedése és antikvárium
Budapest, IV. Ferenciek-tere 7. sz. (Curial szemben.)

Hirdetmény.

Sürgősen kerestetik egy társ szép jövőt ígérő **vegyes kereskedés, bor, sör kiméréshez,** e megyében gazdag vidéken, viczinál vasut végállomása mellett. Föltételek: keresztény, nőtlen 25—35 éves e szakmában jártas 1000—2000 frt készpénz. Tudakozódni e lap kiadóhivatalában.

Az általánosan ismert, jó hírnévnek örvendő s több oldalulag kitüntetett sósorszesz készítményem — kelendőségénél fogva — sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon czímjegyeimet módosítom s arra kélek nyomtatba saját házam külső alakját veszem föl, bejegyeztetvén azt egyszersmind védjegyként a budapesti iparkamaránál.

SÓSORSZESZ

gyors enyhítést eszközöl; csúszos szaggatás, fagyás, fog- és fejtájdalmak, szemgyengeség, bémulások, zsugorok stb. ellen; de különösen a bedörzsölés kenőgyógyomódnál (massage) igen jó hatásúnak bizonyult. Fogtisztítószert is igen ajánlható, a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a száj szagátalanízt nyer a szesz elpárolgása után, valamint ajánlatos szer felmosásra is, a fejidegek erősítésére, a fejkorpa-képződés megakadályozására és annak megszüntetésére.

Ára egy nagy üveggel 90 kr., egy kisebb üveggel 45 kr.
Brázay Kálmán.

Budapest, IV. Muzeumkörút 23. szám.

Kapható Gyulafehérvárrt: Szentgyörgyi Mór, Salmen F., Jakabfy Albert, Fried Samuel, Megay Gyula, Frölich Gyula, Nagy József, Holstein Samuel, Fingerhut Jakab, Misselbacher J. B.-nál.

Az államilag engedélyezett

Magyar osztálysorsjáték

az 1896. ezredéves kiállítás alkalmából. Kibocsátás 100000 sorsjegy

31,499 nyereménnyel és egy jutalomdíjjal.

A nyeremények minden levonás nélkül fizetettnek ki. A huzások államfelügyelet és kir. közjegyző ellenőrzése mellett történnek.

Legnagyobb nyeremény
a legkedvezőbb esetben: **1,000,000** korona.

Az I. osztály huzása után vásárolt sorsjegyekért az I. osztály díja után fizetendő.

I. osztályu nyeremények.

Huzás 1895. október 16 - 19-ig.

	korona	korona
1 nyeremény á	80000 =	80000
1 „ „	60000 =	60000
1 „ „	40000 =	40000
1 „ „	30000 =	30000
1 „ „	20000 =	20000
1 „ „	15000 =	15000
1 „ „	10000 =	10000
2 „ „	8000 =	16000
8 „ „	4000 =	32000
10 „ „	2000 =	20000
13 „ „	1000 =	13000
100 „ „	400 =	40000
860 „ „	200 =	172000
9000 „ „	80 =	720000
10000 nyeremény	összesen	1268000

AZ I. OSZTÁLYU SORSJEGYEK ÁRAI:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	sorsjegy
40.—	4.—	2.—	korona

II. osztályu nyeremények.

Huzás 1895. decz. 6—14-ig.

	korona	korona
1 jutalom	600000 =	600000
1 „	400000 =	400000
1 „	200000 =	200000
1 „	100000 =	100000
1 „	50000 =	50000
2 „	20000 =	40000
2 „	15000 =	30000
4 „	10000 =	40000
10 „	8000 =	80000
27 „	6000 =	162000
100 „	2000 =	200000
200 „	1000 =	200000
1150 „	200 =	230000
20000 „	100 =	2000000
21499 nyeremény és jutalom		4332000

A TELJES (mindkét osztályra érvényes) SORSJEGYEK ÁRAI:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	teljes sorsjegy
80.—	8.—	4.—	korona.

Valamennyi sorsjegyek a fairagaszok által megjelölt eladási helyeken kaphatók.

Budapest, 1895. aug. hóban.

Andrássy ut 5. szám

Magyar Osztálysorsjáték Igazgatóság.

Sürgőnyezim: **MAGYARLOTTÓ: BUDAPEST.**

Sorsjegyek eladásra való átvétele iránti megkeresések hozzánk intézendők.

Első államilag engedélyezett

Magyar osztálysorsjáték

az Ezredéves kiállítás alkalmából Budapesten, 100,000 sorsjegy

31499 két oszt.-ba beosztott pénznyereményekkel és egy jutalommal.

5 millió 600,000 korona összértékben

minden levonás nélkül készpénzben fizetendő. — Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

egy millió korona

Első huzás 1895. október 16—19-ig BUDAPESTEN.

Eszerint ajánlom és utánvét mellett küldök szét.

eredeti sorsjegyek az I-ső osztály részére $\frac{1}{1}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{5}$ $\frac{1}{10}$ $\frac{1}{20}$
40.— 20.— 8.— 4.— 2.— korona.

eredeti teljes sorsjegyek, melyek mind a két huzásban érvényesek $\frac{1}{1}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{5}$ $\frac{1}{10}$ $\frac{1}{20}$
80.— 40.— 16.— 8.— 4.— korona

Teljes sorsjegyek, a melyek az első osztályban nyereménnyel kihuzatnak, egyszersmind a nyereménnyel előlegesen az a második osztályra vonatkozó betét fizetettik vissza. — Megrendelések postautalvány útján lehetők az czim igen pontos megjelölésével kértetnek.

HEINTZE KAROLY fő-elárusító, Budapest, szervita-tér 3.

Check Couto: Magyar postatakarékpénztár 3960. — Sürgőny-czim: **LOTTOHEINTZE** Budapest. — Vidéki megrendelők porto fejében 10 fillért, ajánlott levelekért 30 fillért, továbbá minden egyes nyereményjegyzékért 20 fillért sziveskedjenek külön mellékelni.

Lottogyűjtődék, viszontelárusítók és ügynökök mindenhol felállítatnak.